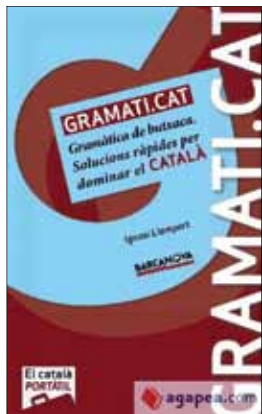

GRAMATI.CAT

Ignasi Llompart,
GRAMATI.CAT, Gramàtica de butxaca. Solucions ràpides per dominar el català,
Editorial Barcanova,
Barcelona 2014.

El volum *GRAMATI.CAT*, de la col·lecció d'Editorial Barcanova «El català portàtil», és una eina que se'ns ofereix amb la lloable intenció de poder millorar el coneixement de

la llengua catalana d'aquelles persones «que hagin estat suficientment escolaritzades en aquesta llengua o que disposin d'una certa base de competència escrita per via autodidàctica, per exemple». Persones que es troben que habitualment o ben sovint han d'escriure en català en situacions personals o professionals i a les quals, malgrat tot, «falta potser la seguretat pròpia d'un nivell d'excel·lència».

El llibre s'estructura a partir d'un conjunt de 175 fitxes que s'agrupen en set tipologies lingüístiques, cadascuna de les quals fa referència a un tipus de problema o dubte gramaticals. Cada tipologia duu un codi alfanumèric (p.e., CSE4, el qual en el context del llibre significa «Com s'escriu?4») que facilita la localització del tema i s'emmarca en un color de fons que l'agrupa amb la resta de fitxes que responen a la mateixa tipologia o pregunta.

Cada fitxa consta, a més, de sis seccions convenientment senyalitzades gràficament. En la primera es descriu d'una manera breu i clara el dubte plantejat. En

la segona es mostren els principals errors o males solucions que se solen cometre en aquell tema, acompanyades de la correcció més plausible. En la tercera se'ns prevé de paraules o expressions semblants a la que es treballa però que podrien ser objecte de confusió. En la quarta s'exposa i exemplifica el que diu la normativa sobre el cas plantejat. En la cinquena s'ofereix una explicació de suport a la normativa del punt anterior a fi d'establir associacions i estimular la intuïció en la solució de casos propers o paral·lels al que s'està estudiant. En la sisena s'amplien els aspectes normatius presentats a fi de primilar l'adequació o la precisió de l'aspecte que s'ha exposat.

Al final del llibre, just abans de la informació bibliogràfica que el tanca, hi ha un índex alfabètic de dubtes i de temes que ens permet d'accedir amb facilitat, gràcies a la indicació alfanumèrica que l'acompanya (*Parai-gua o paraigües?*, QF8), a la fitxa o fitxes en què el lector podrà resoldre el problema que se li planteja: *Avall o baix? Complet*

o complert? Li o hi? Pretext o pretepte?, etc.

Les solucions que l'autor proposa són les habituals del registre estàndard: «a favor de determinades solucions pràctiques, segures, relativament neutres i estables, que lògicament poden no coincidir del tot amb altres, també perfectament acceptables normativament».

El manual, que no és una gramàtica convencional —és a dir, ordenada temàticament, segons els cànons tradicionals i amb els clàssics apartats de definicions de conceptes, regles ortogràfiques o morfològiques, solucions gràfiques, etc.—, és, això no obstant, un instrument molt útil per al públic al qual va adreçat (els usuaris de la llengua, encara poc o molt insegurs) i un material innovador, atractiu i diferent per als professionals que es dediquen a l'ensenyament de la normativa, sense oblidar aquelles persones que, empeses pel desig de millorar el seu coneixement del català, desitgen no aturar-se en el seu aprenentatge. ♦

MARCEL FITÉ

Un rèquiem pel català

Jordi Sedó,
Un rèquiem pel català,
Editorial Malhivern,
La Garriga 2013.

El document que Jordi Sedó ens posa a l'abast a través de l'editorial Malhivern, *Un rèquiem pel català*, aplega gairebé un centenar d'articles que l'autor ja havia anat publicant en la revista d'Òmnium Cultural

Escola Catalana, en una secció sobre lingüística que apareixia d'una manera regular sota el títol genèric de «Sense pèls a la llengua». Sedó anava fent-hi desfilar determinats defectes o vicis que, com a excellent observador de la llengua que és, detectava en la parla dels catalans. I ho feia amb l'objectiu, segons es desprèn del que ell mateix afirma en la introducció del llibre, de dignificar el model de llengua que fem servir els usuaris del català i, més especialment, els professionals de la llengua (locutors, periodistes, docents, dinamitzadors de lleure, presentadors, etc.), que està convençut que han de prendre, sense cap excusa, un compromís clar i rigorós amb allò que és la seva eina de treball.

Un rèquiem pel català està concebut amb una extraordinària voluntat didàctica. Per això, és ple de consells, trucs i estratègies que pot entendre i fer servir qualsevol parlant, fins i tot, encara que no tingui coneixements gramaticals, si necessita comprovar d'una manera ràpida i pràctica si un gir o una paraula determinats són correctes en cada cas. A més,

està escrit en un llenguatge planer i a l'abast de tothom que fa del llibre una eina útil i eficaç per a tot aquell qui vulgui millorar el seu nivell de llengua, fer-la esdevenir més genuïna i menys contaminada i, alhora, evitar que resulti encararada i poc moderna; en definitiva, per a aquell qui vulgui fer del català un vehicle apte per a la comunicació i que serveixi per a presentar-nos al món com una cultura homologable i normalitzada.

Jordi Sedó toca tots els aspectes de la llengua: des de l'ortografia fins a la morfosintaxi, passant per la puntuació, el lèxic, la fonètica i, fins i tot, allò que s'ha convingut a anomenar el geni de la llengua, ja que ha volgut fer un document que s'ocupi no tan sols dels barbarismes més freqüents, sinó també d'aquells que, essent-ho, no en tenen gaire l'aspecte perquè potser queden emmascarats per paraules plenament catalanes, com ara *prendre el pèl* o *muntar-se un pollastre*, entre molts d'altres. Sedó sosté que, observant moltes de les expressions defectuoses que fa servir el catalanoparlant actual, es

pot deduir que, cada cop més, anem passant a concebre la realitat d'acord amb els paràmetres de pensament d'un parlant de castellà monolingüe, i explica que, quan succeeix això, no és tan sols la llengua la que es troba en perill, sinó la mateixa cultura que aquella vehicula. Expressions com ara *tocar fusta* o *mullar*, en el sentit de 'treure alguna cosa positiva d'alguna situació', igual que les moltes expressions deficientes que es comenten al llibre, exemplifiquen magistralment aquesta temença i donen peu a sortir al pas d'un fenomen que posa en greu perill la salut i el vigor de la llengua catalana.

És indubtable que *Un rèquiem pel català* és un llibre imprescindible, un llibre que cal tenir a la vora de l'ordinador sempre que un hom es posa a escriure i un llibre que ja no podrem deixar de tenir present sempre que ens expressem en català i vulguem fer-ho amb la dignitat que mereix la nostra llengua. La que mereix qualsevol llengua. ♦

SANTI CUCURELLA
(director de la Fundació Universitària Martí l'Humà)